

SÄKERHETS DATABLAD

1. NAMNET PÅ ÄMNET/PREPARATET OCH BOLAGET/FÖRETAGET

1.1 Produktbeteckning:

ISÄTTIKA 98-99 %

REACH-reg.nr: 01-2119475328-30

1.2 Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från:

Användning:

Rengöringsmedel, laboratoriebruk, vattenreningsverk.

Begränsning av användning:

Ingen information om användningsbegränsningar finns tillgänglig.

1.3 Närmare upplysningar om den som tillhandahåller säkerhetsdatablad:

Swed Handling AB, Box 21, 601 02 NORRKÖPING

Tfn: 011-24 84 84, Fax 011-24 84 99

e-mail: helena.ejlerung@swedhandling.com

1.4 Telefonnummer för nödsituationer:

I nödsituationer ring 020-99 60 00 Kemiakuten för ytterligare information om produkten.

2. FARLIGA EGENSKAPER

2.1 Klassificering av ämnet eller blandningen:

Klassificering enligt CLP 1272/2008/EG:

Flam. Liq. 3: H226

Skin Corr. 1A; H314

BRANDFARLIG VÄTSKA OCH ÅNGA.

ORSAKAR ALLVARLIGA FRÄTSKADOR PÅ HUD OCH ÖGON.

Se avsnitt 16 för förklaring av faroangivelser.

De viktigaste skadliga effekterna:

Människors hälsa: Starkt frätande på hud och ögon. Långvarig och upprepad kontakt med ättiksyraångor kan ge inflammation i näsa och hals, kronisk luftrörskatarr och frätskador på tänderna.

2. FARLIGA EGENSKAPER

Fysikaliska och kemiska faror: Brandfarlig vätska klass 2b. Avger brännbara ångor som kan bilda explosiv blandning med luft. Vid kontakt med metaller (t ex järn, zink men ej aluminium) bildas vätgas som kan bilda explosiv blandning tillsammans med luft. Ättiksyra angriper bl a metaller, läder, textil och vanliga byggnadsmaterial. Betongkonstruktioner och apparatur kan frätas sönder.

Potentiella miljöeffekter: Ättiksyra är skadlig för vattenorganismer men är lättnedbrytbar och bioackumuleras ej i vattenmiljön. Större lokala utsläpp kan ha skadlig eller störande inverkan på miljön genom pH-förskjutning.

2.2 Märkningsuppgifter:

Faropiktogram:

Signalord:

FARA

Faroangivelser:

H226 Brandfarlig vätska och ånga.
H314 Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon.

Skyddsangivelser:

(P102) Förvaras oåtkomligt för barn.
P210 Får inte utsättas för värme, heta ytor, gnistor, öppna lågor och andra antändningskällor. Rökning förbjuden.
P280 Använd skyddshandskar/ skyddskläder/ ögonskydd/ ansiktsskydd.
P305+351+338 VID KONTAKT MED ÖGONEN: Skölj försiktigt med vatten i flera minuter. Ta ur eventuella kontaktlinser om det går lätt. Fortsätt att skölja.
(P501) Innehållet/ behållaren lämnas till kommunens återvinningscentral.

Skyddsangivelserna angivna inom parentes gäller enbart om produkten säljs till konsument.

2.3 Andra faror

Ingen ytterligare information.

3. SAMMANSÄTTNING/UPPGIFTER OM BESTÅNDSDELAR

3.1 Ämnen:

<i>Ämne:</i>	Ättiksyra
<i>Koncentration:</i>	98-99 vikt-%
<i>CAS-nr:</i>	64-19-7
<i>EG-nr:</i>	200-580-7
<i>Indexnr:</i>	607-002-00-6

4. ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen:

Allmän rekommendation:

Ta av nedstänkta kläder/ skor.

Vid inandning:

Frisk luft, värme och vila, helst i bekväm halvsittande ställning. Eventuellt andningshjälp och syrgas. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

Vid hudkontakt:

Skölj med mycket vatten. Frätskador skall behandlas av läkare.

Vid ögonkontakt:

Spola omedelbart med mjuk tempererad vattenstråle eller ögonspolvätska minst 15 minuter. Ta ut ev kontaktlinser. Håll ögonlocken brett isär under spolningen så att inget fastnar under dem. Efter den initiala spolningen skall den skadade transporteras till sjukhus eller läkare.

Vid förtäring:

Framkalla INTE kräkning. Drink ett par glas vatten eller mjölk. Ge aldrig någonting genom munnen till en medvetslös person. Kontakta läkare och/ eller transportera omedelbart till sjukhus.

4.2 De viktigaste symptomen och effekterna, både akuta och fördröjda:

Symptom & Effekter:

Inandning: Inandning av ångor kan ge sveda i näsa och svalg, hosta och heshet. Vid höga halter finns risk för lungödem (vätskeutgjutning i lungorna), som kan tillstöta efter flera timmar.

Hudkontakt: Allvarlig frätskada med rodnad, sveda och sår.

Ögonkontakt: Stänk i ögonen ger intensiv smärta och frätsår. Stor risk för bestående synskada. Ångor verkar kraftigt irriterande.

Förtäring: Förtäring ger allvarlig frätskada med brännande smärta, kräkningar och eventuellt svår allmänpåverkan (chock) och njurskada.

4.3 Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs:

Behandling:

Behandlas symptomatiskt. Se till att medicinsk personal vet vilket ämne det rör sig om och att de vidtar nödvändiga skyddsåtgärder. Beakta risken för sekundär njurskada efter förtäring.

5. BRANDBEKÄMPNINGSSÅTGÄRDER

5.1 Släckmedel:

Lämpliga släckmedel:

Pulver, koldioxid eller vatten i spridd stråle.

Olämpliga släckmedel:

Inga kända.

5.2 Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra:

Särskilda risker vid brandbekämpning:

Kontakt med vissa metaller (t ex aluminium, zink) kan bilda explosiva gasblandningar med luft. Vid ofullständig förbränning kan kolmonoxid bildas.

5.3 Råd till brandbekämpningspersonal:

Särskild skyddsutrustning för brandbekämpningspersonal:

Vid brandsläckning skall fullständig skyddsutrustning och friskluftsapparat användas.

Ytterligare information:

Utrym närområdet. Kyl brandutsatta ytor med vatten. Avlägsna annat brännbart material. Släck endast mindre brand på egen hand. Undvik att släckvatten når vatten eller avlopp. Vidta åtgärder för att omhänderta släckvatten.

6. ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer:

Använd personlig skyddsutrustning enligt punkt 8. Ordna med lämplig ventilation. Undvik kontakt med huden och ögonen. Inandas inte ångor och sprutdimma.

6.2 Miljöskyddsåtgärder:

Förhindra utsläpp till vatten och avlopp. Vid större spill i vatten underrätta vattenverk alternativt reningsverk. Vid spill som medför risk för miljöskada underrätta kommunens miljöskyddsförvaltning och/eller länsstyrelsens miljövårdsenhet.

6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering:

Utsläpp tas lämpligen upp med t ex vermikulit, torr sand eller annat inert material för kemikalieutsläpp. Uppsamlat material utgör farligt avfall.

6.4 Hänvisning till andra avsnitt:

Kontaktinformation vid nödsituation (se avsnitt 1), Personlig skyddsutrustning (se avsnitt 8), Avfallshantering (se avsnitt 13).

7. HANTERING OCH LAGRING

7.1 Försiktighetsmått för säker hantering:

Råd för säker hantering:

För personligt skydd se avsnitt 8. Arbetsplats och arbetsmetoder utformas så att direktkontakt med produkten förhindras eller minimeras. Vid otillräcklig ventilation bör mekanisk ventilation och punktut sug användas. Vid utspädning tillsatt alltid syran till vattnet. Aldrig tvärtom.

7. HANTERING OCH LAGRING

Åtgärder beträffande hygien:

Beakta allmänna hygienåtgärder vid kontakt med kemiska ämnen. Kontrollera att det hygieniska gränsvärdet inte överskrids. Nöddusch och möjlighet till ögonspolning skall finnas på arbetsplatsen. Rök ej! Hanteras åtskilt från antändningskällor. Undvik fritt fallande stråle. Ångor kan samlas vid golv och i lågt belägna utrymmen.

7.2 Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet:

Krav på lagerutrymmen och behållare:

Lagra i originalbehållare på torr, väl ventilerad plats (ej över rumstemperatur). Förvaring av större mängd brandfarlig vätska kräver tillstånd från kommunal brandmyndighet (se MSBFS 2013:3).

Råd för skydd mot brand och explosion:

Produkten är brandfarlig (Brandklass 2b). Kontakt med vissa metaller (t ex aluminium, zink) kan bilda explosiva gasblandningar med luft. Förvaras åtskilt från antändningskällor. Ej rökning, eld, svetsning eller gnistor. Förhindra gnistbildning till följd av statisk elektricitet. Använd explosionsskyddad elutrustning.

Ytterligare information om lagringsförhållanden:

Angriper bl a stål och aluminium.

7.3 Specifik slutanvändning

Specifika användningsområden:

Ingen information tillgänglig.

8. BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN / PERSONLIGT SKYDD

8.1 Kontrollparametrar:

Gränsvärden:

Namn: Ättiksyra
5 ppm, 13 mg/m³ (NGV)
10ppm, 25 mg/m³ (KGV)

(Nationella hygieniska gränsvärden, AFS 2015:7)

DNEL:

Inhalation, långtidsexponering: 10 ppm
Dermalt, långtidsexponering: 10 mg/kg/dag

PNEC:

Sötvatten: 3.058 mg/l
Saltvatten: 0.3058 mg/l
Sediment (sötvatten): 11.36 mg/kg
Sediment (saltvatten): 1.136 mg/kg
Jord: 0.478 mg/kg
Reningsverk: 85 mg/l

8. BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN / PERSONLIGT SKYDD

8.2 Begränsning av exponeringen:

Tekniska åtgärder:

Se skyddsåtgärderna uppräknade under avsnitten 7 och 8.

Personlig skyddsutrustning:

Andningsskydd: Helmask med filter A eller andningsapparat skall användas vid otillräcklig ventilation.

Handskydd: > 8 timmars genombrottstid: 4H, Barricade, Responer, 4-8 timmars genombrottstid: Butylgummi, Teflon, PVA, Trelchem HPS, < 1 timmes genombrottstid: Latex, Neopren, Nitrilgummi, Polyeten, PVC, Viton, Saranex, Chemrel.

Ögonskydd: Vid risk för direktkontakt eller stänk skall tätslutande skyddsglasögon eller visir användas.

Hud- och kroppsskydd: Lämpliga skyddskläder (långa ärmar och ben), gummistövlar. Byxbenen skall vara utanpå stövlarna.

Begränsning av miljöexponeringen:

Spola inte ut i ytvatten eller avloppssystem.

9. FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

9.1 Information om grundläggande fysikaliska och kemiska egenskaper:

<i>Form:</i>	Vätska
<i>Färg:</i>	Färglös
<i>Lukt:</i>	Starkt stickande
<i>Lukttröskel:</i>	10 ppm
<i>pH-värde:</i>	pKa: 4.8 (25 °C)
<i>Smältpunkt/ fryspunkt:</i>	16.6 °C
<i>Initial kokpunkt och kokpunktsintervall:</i>	117.9 °C
<i>Flampunkt:</i>	39 °C
<i>Avdunstningshastighet:</i>	Ingen tillgänglig data
<i>Brandfarlighet (fast form/ gas):</i>	Brandfarlig
<i>Övre/undre brännbarhetsgräns eller explosionsgräns:</i>	4-19.9 vol-%
<i>Ångtryck:</i>	2.08 kPa (25 °C)
<i>Ångdensitet:</i>	2.1
<i>Relativ densitet:</i>	1.045 g/ml (25 °C)
<i>Löslighet:</i>	602.9 g/l (25 °C)
<i>Fördelningskoefficient:</i>	Log Kow: -0.17 (20 °C)
<i>n-oktanol/vatten:</i>	
<i>Självantändningstemperatur:</i>	463 °C
<i>Sönderfallstemperatur:</i>	Ingen tillgänglig data
<i>Viskositet:</i>	1.056 mPas
<i>Explosiva egenskaper:</i>	Bildning av explosiv luftblandning är möjlig.
<i>Oxiderande egenskaper:</i>	Ej oxiderande

9.2 Annan information

Ingen ytterligare information är tillgänglig.

10. STABILITET OCH REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet:

Stabil vid rekommenderade lagringsförhållanden.

10.2 Kemisk stabilitet:

Stabil vid normala förhållanden.

10.3 Risken för farliga reaktioner:

Reagerar under kraftig värmeutveckling med alkali, aminer, svavelsyra och explosionsartat med starka oxidationsmedel som kromoxid, salpetersyra och väteperoxid.

10.4 Förhållanden som ska undvikas:

Värme eller andra antändningskällor.

10. STABILITET OCH REAKTIVITET

10.5 Oförenliga material:

Undvik alkali, aminer, svavelsyra samt starka oxidationsmedel.

10.6 Farliga sönderdelningsprodukter:

Kontakt med vissa metaller (t ex aluminium, zink) kan bilda explosiva gasblandningar med luft. Kan sönderdelas vid brand under bildande av giftiga gaser (kolmonoxid).

11. TOXIKOLOGISK INFORMATION

11.1 Information om de toxikologiska effekterna:

Akut toxicitet:

LD₅₀, oralt, råtta: 3 310 mg/kg

LD₅₀, dermal: Inga toxiska effekter förväntas under koncentrationer som leder till frätskada.

LC₅₀, inhal, råtta, 4 h: > 16 000 ppm

Kronisk oral effekt: NOAEL, råtta: 290 mg/ kg/ dag (8 veckor)

Kronisk dermal effekt: NOAEL, mus: 30 mg/ djur/ 1-3 ggr i veckan (32 veckor)

Kronisk dermal effekt: LOAEL, mus: 10 mg/ djur/ 1-3 ggr i veckan (32 veckor)

Inandning: Kan ge sveda i näsa och svalg, hosta, heshet. Vid höga halter finns risk för lungödem (vätskeutjutting i lungorna), som kan tillstöta efter flera timmar. Långvarig och upprepad kontakt kan ge inflammation i näsa, hals, kronisk luftrörskatarr och frätskador på tänderna.

Irritation och frätning:

Inandning: Se ”Inandning” under ”Akut toxicitet”.

Hud: Kan orsaka allvarlig frätskada med rodnad, sveda och sår. Långvarig och upprepad kontakt med ånga kan ge förhårdnader.

Ögon: Stänk i ögonen ger intensiv smärta och frätsår. Stor risk för bestående synskada. Ångor verkar kraftigt irriterande.

Förtäring: Ger allvarlig frätskada med brännande smärta, kräkningar, magsmärtor, ev svår allmänpåverkan (chock) och njurskada. Frätskada kan uppkomma redan vid förtäring av små mängder. Stor risk för bestående besvär från ärrläkning av frätskada i matstrupe eller mage.

Allergiframkallande egenskaper:

Inga kända allergiframkallande effekter.

Cancerogenitet:

Ingen cancerogenitet påvisad.

Mutagenitet:

Inga kända mutagena effekter.

Reproduktionstoxicitet:

Inga kända reproduktionstoxiska effekter.

Teratogenicitet:

Ingen information tillgänglig.

11. TOXIKOLOGISK INFORMATION

Specifik organtoxicitet, enkel exponering (STOT SE):

Ingen påvisad toxicitet.

Specifik organtoxicitet, upprepade exponering (STOT RE):

Ingen påvisad toxicitet.

Fara vid aspiration:

Ingen klassificering för aspirationstoxicitet.

12. EKOLOGISK INFORMATION

12.1 Toxicitet:

LC50, fisk, 96 h: > 300.82 mg/l	(Art: Onchorhyncus mykiss)
EC50, daphnia, 48 h: > 300.82 mg/l	(Art: Daphnia magna)
EC50, alger, 72 h: > 300.82 mg/l	(Art: Skeletonema costatum)

Måttligt giftigt för vattenlevande organismer och låg giftighet för landlevande djur. Lättnedbrytbar och bioackumuleras ej i vattenmiljön. Större lokala utsläpp kan ha skadlig eller störande inverkan på miljön genom pH-förskjutning och ändrad osmotisk balans hos vattenlevande organismer.

12.2 Persistens och nedbrytbarhet:

96 % nedbrutet efter 20 dagar (BOD).

Lättnedbrytbar i vatten.

12.3 Bioackumuleringsförmåga:

BCF: 3.16 (Fisk)

Log Kow: -0.17 (20 °C)

12.4 Rörligheten i jord:

Ingen tillgänglig information.

12.5 Resultat av PBT- och vPvB-bedömningen:

Krävs inte.

12.6 Andra skadliga effekter

Orsakar sänkning av pH i vattendrag och kan på så sätt vara farligt för vattenorganismer.

13. AVFALLSHANTERING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder:

Möjlig avfallskod är 20 01 14: Syror

14. TRANSPORTINFORMATION

14.1 UN-nummer: 2789

14.2 Officiell transportbenämning: Isättika

14.3 Faroklass för transport: 8 (3)

14. TRANSPORTINFORMATION

14.4 Förpackningsgrupp: II

14.5 Miljöfaror: Nej

14.6 Särskilda försiktighetsåtgärder:

ADR: Faronr: 83; Tunnelrestriktioner: (D/E)

IMDG: F-E, S-C

14.7 Bulktransport enligt bilaga II till MARPOL 73/78 och IBC-koden: Ej aktuellt

15. GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

15.1 Föreskrifter/ lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller säkerhet, hälsa och miljö:

CLP-förordningen (1272/2008): Isättika som säljs till allmänheten ska ha barnskyddande förslutning och kännbar varningsmärkning.

Denna produkt berörs av reglerna om tillståndskrav i 4 kap. KIFS 2008:2 om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Seveso: Kategori P5c: Brandfarliga vätskor.

15.2 Kemikaliesäkerhetsbedömning: En kemikaliesäkerhetsbedömning är framtagen.

16. ANNAN INFORMATION

Uppgifterna i detta säkerhetsdatablad anses som korrekta enligt dagens kunskaper och erfarenhet men någon försäkran kan inte lämnas att informationen är fullständig. Det är därför i användarens eget intresse att klargöra om informationen är tillräcklig för det ändamål för vilket produkten ska användas.

Källor vid utarbetande av SDB:

- Leverantörs SDB
- CLP-förordningen (1272/2008)
- SFS 2011:927 "Avfallsförordningen"
- AFS 2015:7 "Hygieniska gränsvärden"

Nytt omarbetat SDB som ersätter version 12-11-07

Nya uppgifter/ ändringar i punkt 1, 2, 4, 7, 8, 15

Förklaring av faroangivelser i avsnitt 2:

H226 Brandfarlig vätska och ånga.
H314 Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon.